

EN HISTORISK HILSEN FRA SAGAØYA

Fredag 18.9.09 hadde Rissa vgs besøk av Einar Mår Gudmundsson. Han vant i 1995 Nordisk Råds Litteraturpris for boka Universets Engler som handler om Pål, en mann som har en litt annen virkelighetsforståelse enn oss. I tillegg har forfatteren gitt ut dikt, noveller, romaner, filmmanus og er en aktiv skribent. Snart kommer Den hvite boken ut på norsk. Den handler om den økonomiske krisa.

Felles kulturarv

Å få en islending hit til skolen er et spennende prosjekt. Det første som dukker opp er, vil vi forstå språket? Nå har vi nære slektskapsforhold til Island, både når det gjelder språk og ikke minst historie. Våre elever på studiespesialisering leser litt norrønt og lærer om språket. Den norrøne gudelæra er populær. I islendingesagaen møter vi krigerske menn og sterke kvinner. Ætt, et godt ættmæle, blodhevn, svik og kjærlighet er sentrale temaer. Vi hadde akkurat møtt Gisle Sursson, en stor helt som ble lyst fredløs. I sluttscenen kjemper Gisle alene mot mange menn. En av de greier å få inn et banesår. Gisle er ikke snauere enn at han stopper opp i kampen, strammer beltet godt til slik at tarmene holdes på plass. Slik var islendingen?

Proletardiktning og bursdagskake

Den økonomiske krisa på Island har vi alle hørt om. Vi kan vulkanene, de varme kildene og at det bor ca 300 000 mennesker der. Likevel er Island et ukjent territorium for oss, men kanskje det i vår ubevissthet svever en erkjennelse om at egentlig er vi i familie. Det er en fjern slektning vi skal møte.

Likevel preges vi nok litt av disse forestillingene når han plutselig står der. Er han en av disse krigerne med en kjapp replikk fra fordums tid dog preget av ei stor økonomisk krise? Svein Lilleengen er sjåfør. Det er gjennom sitt flotte arbeid ved Kulturbruket på Ørlandet at han har fått Einar Mår Gudmundsson hit. I år var han en av gjestene under seminaret om Proletardiktningen i Norden. Vi byr på elg, kantareller og multer. Gjestene skal ha lunsj må vite. I tillegg må det tilføyes at hovedpersonen selv har bursdag. Det fikk vi ikke vite om før etterpå. Det ble heldigvis kake på han.

Skriveglede

Elevene sitter i kantina når vi kommer dit. Forfatteren selv tar ordet og deklamerer dikt. På islandsk og på skandinavisk, og omvendt. Vi hører ordene som ligner. Han leser fra *Universets Engler*, mannfolka som var innlagte på psykiatrisk sykehus og gikk på flott restaurant, og som en av dem sa: ”Denne regninga har ingen smak av uføretrygd.” Han skriver på en lapp til kelneren at vi er alle pasienter på sinnsykehuset og nå må du ringe politiet. Midt oppe i alt det tragiske ser vi humoren. Fra mennesker med et litt annet blikk på verden. På spørsmål om hvorfor han skriver svarer forfatteren at lærerne hans på barneskolen sa at han var en helt ok elev, men han måtte alltid fortelle historier. ”Jeg søker også meningen med livet gjennom det å skrive”, svarer Einar Mår, og til alle norsklæreres glede: ”Det er viktig å ha et budskap i teksten din, du må ha noe på hjerte”

Ja, vi fikk møte en sagahelt. Det var en modig, klok, humoristisk og varm mann som kom hit. En septemberdag i 2009. Ja, Einar- vi også trenger ei god historie når det regner.

Solveig Øverland